

Бордюгова Л. Професійна підготовка фахівців у галузі права на рівні доктора філософії в країнах ЄС: зміст та структура освітніх програм. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 4. С. 14-20. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i4-002>.

Bordiuhoval L. Profesiina pidhotovka fakhivtsiv u haluzi prava na rivni doktora filosofii v krainakh YeS: zmist ta struktura osvithnikh prohram [Professional training of legal specialists at the PhD level in the European Union countries: content and structure of study programs]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2026. Vol. 14, No 4. S. 14-20. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i4-002>.

УДК 378.091.3:34(4)

DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i4-002

Леся БОРДЮГОВА

Сумська філія Харківського Національного університету внутрішніх справ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-0750-7344>

goncharenkosspu@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ПРАВА НА РІВНІ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В КРАЇНАХ ЄС: ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Анотація. У статті здійснено аналіз змісту та структури освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії у галузі права, що реалізуються в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу. Актуальність дослідження зумовлена потребою осмислення сучасних тенденцій розвитку докторської підготовки правників у контексті інтеграції Європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького простору, а також необхідності використання позитивного зарубіжного досвіду в процесі модернізації національної системи підготовки наукових кадрів. У межах дослідження проаналізовано особливості організації та змістового наповнення окремих докторських програм у галузі права, зокрема програм «Доктор філософії з господарського права» (Франція), «Доктор філософії з європейського та міжнародного права» (Чеська Республіка) та «Доктор філософії з права» (Італія). Встановлено, що підготовка докторів філософії у галузі права в університетах ЄС характеризується високим рівнем дослідницької спрямованості, міждисциплінарністю та орієнтацією на формування здатності до самостійної наукової діяльності. Значна увага приділяється розвитку методологічної культури дослідника, аналітичного мислення, навичок академічної комунікації, публікаційної активності та міжнародної наукової співпраці. З'ясовано, що освітньо-наукові програми передбачають поєднання структурованої навчальної складової з індивідуальною дослідницькою роботою здобувачів, участю в наукових проектах, семінарах, конференціях і міжнародних стажуваннях. Важливими характеристиками сучасної докторської підготовки правників є гнучкість освітніх траєкторій, інтернаціоналізація освітнього процесу, використання міждисциплінарних підходів до дослідження правових явищ та орієнтація на практичне застосування результатів наукових досліджень. Наголошено, що зміст і структура докторських програм у галузі права спрямовані на формування високого рівня наукової та професійної компетентності здобувачів, їхньої готовності до академічної кар'єри, експертно-аналітичної діяльності та участі в розробленні правової політики на національному й міжнародному рівнях.

Ключові слова: доктор філософії; юридична освіта; освітньо-наукові програми; підготовка наукових кадрів; країни Європейського Союзу.

Lesia BORDIUHOVA

Sumy Branch of Kharkiv National University of Internal Affairs, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-0750-7344>

goncharenkosspu@gmail.com

PROFESSIONAL TRAINING OF LEGAL SPECIALISTS AT THE PHD LEVEL IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES: CONTENT AND STRUCTURE OF STUDY PROGRAMS

Abstract. The article analyzes the content and structure of PhD study programs for PhD training in law implemented at higher education institutions in European Union countries. The relevance of the study is determined by the need to comprehend contemporary trends in doctoral legal education within the context of the integration of the European Higher Education Area and the European Research Area, as well as by the necessity to employ positive foreign experience in the process of modernizing the national system of training research personnel. The study examines the organizational and content characteristics of selected doctoral programs in law, including the "Doctor of Philosophy in Business Law" program (France), the "Doctor of Philosophy in European and International Law" program (Czech Republic), and the "Doctor of Philosophy in Law" program (Italy). It has been established that PhD training in law at EU universities is characterized by a strong research orientation, interdisciplinarity, and a focus on developing the capacity for independent scientific inquiry. Considerable attention is paid to fostering methodological research culture, analytical thinking, academic communication skills, publication activity, and international scientific cooperation. It has been found that study programs combine a structured curricular component with individual research work, participation in research projects, academic seminars, conferences, and international internships. Important features of contemporary doctoral legal education include flexibility of individual learning trajectories, internationalization of the educational process, the application of interdisciplinary approaches to the study of legal phenomena, and an orientation toward the practical implementation of research outcomes. It is emphasized that the content and structure of doctoral programs in law are aimed at developing a high level of scientific and professional competence among candidates, as well as their readiness for academic careers, expert and analytical activities, and participation in legal policymaking at both national and international levels.

Keywords: Doctor of Philosophy; legal education; study programs; training of research personnel; European Union countries.

Постановка проблеми. У сучасних умовах інтеграції України в європейський освітній та науковий простори актуалізується проблема вдосконалення професійної підготовки фахівців у галузі права на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, адже динамічний розвиток правових систем, ускладнення міжнародно-правових відносин і необхідність наукового супроводу правотворчих та правозастосовних процесів зумовлюють потребу в підготовці висококваліфікованих науковців-правників, здатних здійснювати самостійні дослідження, продукувати нові правові знання та впроваджувати інноваційні підходи до вирішення сучасних правових проблем. У країнах Європейського Союзу програми підготовки доктора філософії (PhD) поєднують фундаментальну теоретичну підготовку з інтенсивною науково-дослідницькою діяльністю, характеризуються міждисциплінарністю та інноваційністю. У зв'язку з цим важливим є вивчення змісту та структури освітніх програм підготовки докторів філософії у галузі права в країнах ЄС, оскільки цей досвід відображає сучасні тенденції розвитку наукової освіти, інтеграцію дослідницької та освітньої діяльності, а також ефективні механізми забезпечення якості підготовки наукових кадрів. Аналіз та узагальнення позитивних концептуальних ідей європейського досвіду є важливим для вдосконалення національної системи підготовки науково-педагогічних кадрів у галузі права, посилення її відповідності європейським стандартам і підвищення конкурентоспроможності українських дослідників у міжнародному науковому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика професійної підготовки докторів філософії посідає важливе місце в сучасних науково-педагогічних дослідженнях і розглядається в контексті трансформації систем вищої освіти, розвитку дослідницького потенціалу університетів та інтеграції національних освітніх систем у міжнародний науковий простір. У науковій літературі значна увага приділяється питанням організації освітнього процесу на третьому рівні вищої освіти, формування дослідницьких компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії, забезпечення якості їх підготовки тощо. Зокрема, в дослідженні [5] увагу зацентовано на організаційно-правових засадах підготовки докторів філософії в галузі ветеринарної медицини в Україні, обґрунтуванні важливості поєднання освітньої та науково-дослідницької складових освітньо-наукових програм та визначенні ключових чинників підвищення ефективності та якості підготовки наукових кадрів у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Наукова розвідка [6] присвячена дослідженню мотивації до науково-дослідницької діяльності серед здобувачів ступеня доктора філософії з освітніх, педагогічних наук в умовах воєнного стану, визначенню чинників, що негативно впливають на їхню дослідницьку активність, та напрямів підвищення ефективності професійної підготовки аспірантів. Організаційні та змістові особливості підготовки докторів філософії у галузі спеціальної освіти розкрито в праці [3], де обґрунтовано значення наукової освіти для формування висококваліфікованих наукових кадрів і проаналізовано роль освітніх компонентів у забезпеченні якості підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти у галузі спеціальної освіти.

Іноземний досвід професійної підготовки докторів філософії також став предметом наукового інтересу українських учених. У дослідженні [1] висвітлено особливості підготовки докторів філософії в галузі освіти у Великій Британії, розкрито законодавчі, організаційні та змістові засади освітньо-наукових програм і обґрунтовано значення міждисциплінарних підходів у формуванні науково-педагогічних кадрів. В іншому дослідженні [2] на основі аналізу польського досвіду здійснено порівняльну характеристику правового регулювання підготовки докторів філософії в Україні та Польщі, окреслено напрями вдосконалення національного законодавства й організаційних механізмів підготовки та атестації наукових кадрів. У продовження зазначеної проблематики зазначимо й розвідку [4], у якій висвітлено особливості організації підготовки докторів філософії в галузі освіти у провідних університетах США та Великої Британії, проаналізовано зміст і форми реалізації освітньо-наукових програм та окреслено можливості використання зарубіжного досвіду для вдосконалення підготовки здобувачів докторського рівня в Україні.

Так саме як і в українському, у сучасному іноземному науковому дискурсі проблематика підготовки фахівців на третьому (PhD) рівні вищої освіти посідає вагоме місце. Зокрема, у дослідженні [13] розкрито еволюцію європейських підходів до докторської освіти, що базуються на посиленні дослідницької складової та інституційної автономії університетів. Праця [7] акцентує увагу на трансформації докторської підготовки в напрямі поєднання академічної та професійної траєкторій, що відображає сучасні запити ринку праці. У роботі [14] визначено ключові компетентності, навички та особистісні характеристики, необхідні для успішного навчання на PhD-рівні, що дозволяє розглядати підготовку докторів філософії крізь призму компетентнісного підходу. Водночас [16] підкреслюють значення концепції відповідальних досліджень та інновацій як складової сучасної європейської наукової політики. У більш нових дослідженнях [8] аналізуються сильні та слабкі сторони докторської підготовки з огляду на її здатність забезпечувати альтернативні кар'єрні траєкторії поза академічною сферою, тоді як [10] акцентує увагу на концептуальних засадах організації наукового керівництва та підготовки докторантів. Своєю чергою, [15] пропонують системний підхід до вдосконалення

дослідницької культури через докторську підготовку, визначаючи ключові точки впливу для формування ефективної освітньо-наукової політики.

Таким чином, зарубіжні дослідження демонструють комплексний підхід до організації підготовки докторів філософії, поєднуючи інституційні, компетентнісні та соціально-економічні аспекти, що розширює аналітичне поле даного дослідження та підсилює обґрунтування його наукової новизни. Водночас, можемо констатувати, що специфіка професійної підготовки докторів філософії у галузі права, зокрема особливості змісту та структури відповідних освітньо-наукових програм у країнах Європейського Союзу, залишається недостатньо дослідженою, що зумовлює необхідність подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

Мета дослідження: окреслити зміст та структуру освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в галузі права, що реалізуються в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано комплекс теоретичних методів, а саме: аналіз змісту і структурної побудови освітньо-наукових програм у галузі права, що уможливив з'ясування сучасних підходів до організації підготовки докторів філософії у країнах Європейського Союзу; метод порівняння, що дав змогу виявити спільні та відмінні характеристики змісту й структурної побудови освітньо-наукових програм у різних країнах ЄС; узагальнення та систематизація наукових джерел і матеріалів офіційних сайтів європейських закладів вищої освіти, що сприяли виокремленню ключових тенденцій розвитку програм підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти у галузі права.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш ніж перейти безпосередньо до розгляду змісту і структури освітніх програм підготовки докторів філософії у країнах Європейського Союзу, вважаємо за доцільне наголосити, що в сучасному європейському освітньому просторі підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здійснюється переважно в межах докторських шкіл, дослідницьких інститутів, міжуніверситетських наукових центрів або структурованих PhD-програм, що функціонують на засадах інтеграції освітньої та науково-дослідницької діяльності. Як правило, тривалість докторської підготовки становить три-чотири роки повного навчального навантаження, протягом яких здобувачі виконують індивідуальний науковий проєкт під керівництвом наукового керівника, опановують дослідницьку методологію та набувають трансверсальних компетентностей, необхідних для подальшої академічної або професійної діяльності.

Концептуальні засади організації докторської освіти в Європі визначаються рекомендаціями Європейської асоціації університетів, зокрема принципами, сформульованими в документах Salzburg Principles [11] та Salzburg II Recommendations [12], у яких наголошено на дослідницькій спрямованості PhD-підготовки, інституційній відповідальності університетів за якість докторських програм, необхідності міждисциплінарності, міжнародної мобільності та розвитку партнерства з неакадемічним сектором. У цьому контексті докторські школи розглядаються як ефективна організаційна форма підготовки наукових кадрів, що забезпечує системність дослідницького навчання, індивідуалізацію освітніх траєкторій та інтеграцію здобувачів у міжнародні наукові мережі.

З огляду на зазначене, аналіз конкретних освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії у галузі права, що реалізуються в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу, дає змогу виявити сучасні тенденції їх змістового наповнення, структурної організації та дослідницької спрямованості. Зокрема, показовим прикладом є докторська програма «Доктор філософії з господарського права» (PhD en Droit des Affaires) [9], що функціонує в Школі прикладного менеджменту (École de Management Appliqué – EMA) у регіоні О-де-Франс (Франція).

Зазначена освітньо-наукова програма має чітко структуровану дослідницько орієнтовану спрямованість і призначена передусім для практикуючих фахівців у сфері бізнес-права, юристів та адвокатів, які прагнуть поглибити власну спеціалізацію шляхом здійснення самостійних наукових досліджень. Її метою є формування у здобувачів вищої освіти здатності до емпіричного аналізу сучасних викликів господарсько-правової сфери в умовах глобалізованого, конкурентного та динамічного середовища. Освітній процес організовано у формі індивідуалізованої дослідницької роботи під науковим керівництвом, що передбачає розвиток методологічної культури юридичних досліджень, критичного мислення, професійних комунікативних умінь і глибокої експертності у вибраній науковій проблематиці.

Програма розрахована на три роки навчання та передбачає поетапне виконання наукового проєкту: розроблення дослідницького плану на першому році підготовки, подання попередньої дисертаційної роботи для оцінювання наукового поступу на другому році та завершення й публічний захист дисертації перед академічною комісією на завершальному етапі. Система оцінювання ґрунтується на результатах дослідницької діяльності, якості підготовлених наукових матеріалів та здатності здобувача аргументовано презентувати результати власних наукових пошуків.

Зміст освітньо-наукової програми спрямований на формування комплексу дослідницьких і професійних компетентностей, зокрема здатності здійснювати методологічний супровід наукового проєкту, синтезувати теоретичні та прикладні знання у галузі господарського права, ефективно планувати й організовувати наукову діяльність, а також представляти валідні результати дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності. Важливе місце в підготовці посідає розвиток навичок наукової комунікації, використання сучасних цифрових інструментів дослідження, управління науковими проєктами та опанування практик комерціалізації результатів наукових досліджень [9].

Таким чином, програма підготовки доктора філософії з господарського права характеризується високим рівнем наукової вимогливості, структурованістю та практикоорієнтованістю, що забезпечує формування у здобувачів здатності здійснювати фундаментальні й прикладні правові дослідження та сприяє їхній подальшій професійній реалізації як у науковому, так і в професійному правничому середовищі.

Освітньо-наукова програма «Доктор філософії з європейського та міжнародного права» (PhD in International and European Law) [17], що реалізується в Університеті імені Палацького в м. Оломоуц (Чеська Республіка), спрямована на підготовку висококваліфікованих дослідників, здатних здійснювати ґрунтовний аналіз сучасних правових процесів у європейському та глобальному вимірах. Програма має виразно дослідницьку спрямованість і передбачає комплексне вивчення права Європейського Союзу, міжнародного публічного та міжнародного приватного права, а також проблематики прав людини, глобального управління та міжнародних правових відносин. Її зміст орієнтований на поєднання теоретичного осмислення правових явищ із застосуванням сучасних методологій юридичних досліджень і критичних правових теорій, що забезпечує формування цілісного бачення функціонування європейської правової системи та її впливу на міжнародні процеси.

Освітньо-наукова програма передбачає можливість навчання як за денною формою (тривалістю три роки), так і заочною (до п'яти років), що сприяє її доступності для здобувачів із різним професійним досвідом. Структура підготовки поєднує опанування спеціалізованих навчальних курсів із самостійною науково-дослідницькою діяльністю під керівництвом досвідчених науковців, що дозволяє здобувачам вищої освіти формувати аналітичні, дослідницькі та педагогічні компетентності. Програма передбачає також можливість залучення докторантів до викладацької діяльності, участі в міжнародних наукових конференціях, семінарах і дослідницьких проєктах, що сприяє їх інтеграції до міжнародного академічного середовища.

Зміст підготовки охоплює кілька ключових наукових напрямів, серед яких особливе місце посідають дослідження у сфері конституційного та економічного права ЄС, міграційної політики, прав людини, міжнародного гуманітарного права, права міжнародних організацій, а також механізмів міжнародного арбітражу та альтернативного вирішення спорів. Науково-дослідницька діяльність координується кафедрою міжнародного та європейського права у співпраці з іншими академічними підрозділами університету та міжнародними науковими установами, що забезпечує міждисциплінарний характер підготовки.

Участь у грантових і дослідницьких проєктах, що підтримуються європейськими інституціями та національними фондами, створює сприятливі умови для розвитку дослідницького потенціалу здобувачів. Загалом програма формує інтелектуально насичене академічне середовище, у межах якого забезпечується поєднання фундаментальної юридичної освіти з практикоорієнтованою дослідницькою діяльністю, що сприяє підготовці фахівців, здатних здійснювати наукову, аналітичну та професійну діяльність у сфері європейського та міжнародного права [17].

У межах нашої розвідки заслуговує на увагу освітньо-наукова програма «Право» (Law) [18], що реалізується у Вищій школі Святої Анни в м. Піза (Італія), спрямована на підготовку висококваліфікованих науковців у галузі права, здатних здійснювати інноваційні міждисциплінарні дослідження та брати активну участь у сучасному міжнародному науковому дискурсі. Програма функціонує в умовах міжнародного академічного середовища та передбачає формування у здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня навичок критичного правового аналізу, дослідницької автономії та здатності продукувати нові наукові знання, актуальні для глобальних правових викликів.

Зміст підготовки охоплює широкий спектр галузей права, зокрема приватне та порівняльне приватне право, публічне порівняльне та європейське право, конституційне й адміністративне право, загальну та прикладну теорію права, національне й міжнародне кримінальне право, а також проблематику взаємодії права і технологій. Така міждисциплінарна спрямованість забезпечує комплексне осмислення сучасних правових процесів і сприяє формуванню здатності до аналізу складних правових явищ у глобалізованому суспільстві.

Тривалість навчання становить три роки і передбачає поєднання структурованої навчальної складової з індивідуальною науково-дослідницькою діяльністю. Перший рік включає значний обсяг

аудиторних занять із методології досліджень, спеціалізованих юридичних дисциплін і міждисциплінарних курсів, а також активну участь здобувачів у наукових семінарах, конференціях і дослідницьких проектах. Упродовж другого року основна увага зосереджується на підготовці дисертаційного дослідження під науковим керівництвом, тоді як третій рік повністю присвячений завершенню та захисту дисертації. Значна частина навчальних курсів викладається англійською мовою, що забезпечує міжнародну орієнтованість програми.

Важливою особливістю підготовки є обов'язкова академічна мобільність: здобувачі ступеня доктора філософії повинні пройти наукове стажування за кордоном тривалістю від трьох до шести місяців у провідних університетах або дослідницьких центрах, діяльність яких відповідає тематиці їхніх досліджень. Крім того, програмою передбачено вимоги щодо публікаційної активності здобувачів, зокрема підготовку та оприлюднення не менше двох наукових статей у національних або міжнародних фахових виданнях. Такий підхід сприяє інтеграції результатів досліджень у міжнародний науковий простір та підтверджує академічну спроможність докторантів.

Загалом означена освітня програма на здобуття ступеня доктора філософії з права у Вищій школі Святої Анни характеризується високим рівнем академічної вимогливості, міждисциплінарністю змісту та чіткою орієнтацією на міжнародний науково-професійний контекст. Вона забезпечує підготовку фахівців, здатних до ефективної наукової, експертно-аналітичної та управлінської діяльності у сфері права, зокрема в міжнародних організаціях, органах державної влади, академічних установах і транснаціональних структурах [18].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії у галузі права, що реалізуються в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу, дає підстави стверджувати, що сучасна докторська підготовка правників характеризується високим рівнем структурованості, міждисциплінарності й дослідницької спрямованості. Розглянуті програми засвідчують орієнтацію на формування у здобувачів вищої освіти здатності здійснювати самостійні наукові дослідження, застосовувати сучасні методологічні підходи до аналізу правових явищ, інтегрувати результати наукової діяльності у професійну практику та брати участь у міжнародному академічному дискурсі.

Зміст докторських програм у галузі права поєднує фундаментальну теоретичну підготовку з інтенсивною науково-дослідницькою роботою, що реалізується через виконання індивідуального дисертаційного проєкту, участь у наукових семінарах, конференціях, дослідницьких проєктах і міжнародних академічних стажуваннях. Важливою рисою є також розвиток трансверсальних компетентностей, зокрема навичок наукової комунікації, управління дослідницькими проєктами, академічної мобільності та публікаційної активності. Такий підхід забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних до професійної діяльності як у науково-освітній сфері, так і в органах державного управління, міжнародних організаціях, юридичних компаніях та експертно-аналітичних структурах.

Водночас результати дослідження свідчать про доцільність подальшого вивчення організаційних моделей функціонування докторських шкіл, механізмів забезпечення якості докторської підготовки, особливостей інтеграції освітньої та науково-дослідницької складових, а також шляхів розширення міжнародної академічної співпраці у сфері підготовки докторів філософії з права. Перспективними напрямками подальших наукових розвідок з огляду на окреслене вище можуть стати порівняльний аналіз програмних результатів докторських програм у різних країнах ЄС, дослідження впливу інтернаціоналізації та цифровізації на зміст підготовки на третьому рівні вищої освіти, а також обґрунтування можливостей імплементації європейського досвіду у процес модернізації системи підготовки докторів філософії у галузі права в Україні.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Це дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Під час підготовки цієї роботи автор не використовував інструменти штучного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Бідюк Н., Третько В. Підготовка докторів філософії в галузі освіти: досвід Великої Британії. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. № 60. С. 345-352. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-345-352>
2. Меняйло В. І. Підготовка докторів філософії: польський досвід для України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 77, Т. 2. С. 98-103. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.77-2.18>
3. Рібцун Ю. Підготовка докторів філософії у галузі спеціальної освіти: сучасні виклики та перспективи. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2025. № 118(2). С. 132-145. <https://doi.org/10.33189/ectu.v118i2.254>

4. Сисоєва С., Регейло І. Підготовка докторів філософії у галузі освіти: досвід провідних університетів світу. *Рідна школа*. 2016. № 5-6. С. 12-18. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14881/1/S_Sysoieva_NDLOSV_2016.pdf
5. Сокульський І., Кот Т., Гуральська С. Організаційно-правові засади підготовки докторів філософії (PhD) в Україні: сучасні виклики та тенденції. *Вісник науки та освіти*. 2026. №1(43). С. 2748-2762. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2748-2762](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2748-2762)
6. Boichenko M. Research Motivation of PhD Students Under Martial Law: Challenges and Ways of Improvement. *Studies in Comparative Education*. 2023. № 2. P. 5–11. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.2.2022.270856>
7. Castelló M., García-Morante M., Díaz L., Sala-Bubaré A., Weise C. Doctoral trends development in Spain: from academic to professional paths. *Innovations in Education and Teaching International*. 2023. Vol. 60, № 5. P. 736–747. <https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2237958>
8. Garcia-Morante M., Weise C., Diaz Villalba L. K., Castelló M. Strengths and weaknesses of PhD training to develop alternative careers. Insights from PhD holders working beyond academia. *Studies in Graduate and Postdoctoral Education*. 2024. Vol. 16, Issue 3. P. 338-355. <https://doi.org/10.1108/SGPE-12-2023-0115>
9. École de Management Appliqué. PhD en Droit des Affaires. URL: <https://ema.education/en/programmes/phd-en-droit-des-affaires/#:~:text=Course%20Overview.Pre%2Drequisites>
10. Elsey B. Doctoral research training and education: reflections on conceptual backgrounds to supervision practice. *International Journal of Training Research*. 2025. P. 1-16. <https://doi.org/10.1080/14480220.2025.2530526>
11. European University Association. Salzburg principles. Brussels: European University Association, 2005. URL: <https://www.eua.eu/publications/positions/salzburg-2005-conclusions-and-recommendations.html>
12. European University Association. Salzburg II recommendations. Brussels: European University Association, 2010. URL: <https://www.eua.eu/publications/positions/salzburg-ii-recommendations.html>
13. Kovačević M., Bitušiková A., Dagen T. Emergence of current European thinking and policies on doctoral education. *European Journal of Education*. 2022. Vol. 57, № 3. <https://doi.org/10.1111/ejed.12515>
14. Mantai L., Marrone M. Identifying skills, qualifications, and attributes expected to do a PhD. *Studies in Higher Education*. 2022. Vol. 47, № 11. <https://doi.org/10.1080/03075079.2022.2061444>
15. Martin R., Nasir N., Carusi A. Enhancing research culture through PhD training: A systems approach to identifying leverage points for policy formation. *Wellcome Open Research*. 2023. No 8. P. 422. <https://doi.org/10.12688/wellcomeopenres.19567.1>
16. Mejlgaard N., Bloch C., Madsen E. B. Responsible research and innovation in Europe: a cross-country comparative analysis. *Science and Public Policy*. 2019. Vol. 46, № 2. <https://doi.org/10.1093/scipol/scy048>
17. Palacký University Olomouc. PhD in International and European Law. URL: <https://studylaw.upol.cz/study/ph-d-intern-and-europ-law/about-the-programme/>
18. Sant'Anna School of Advanced Studies. PhD in Law. URL: <https://www.santannapisa.it/en/training/phd-law>

References

1. Bidiuk N., Tretko V. Pidhotovka doktoriv filosofii v haluzi osvity: dosvid Velykoi Brytanii. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. № 60. S. 345-352. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-345-352> (in Ukrainian)
2. Menailo V. I. Pidhotovka doktoriv filosofii: polskyi dosvid dlia Ukrainy. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyschii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 2021. № 77, T. 2. S. 98-103. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.77-2.18> (in Ukrainian)
3. Ribtsun Yu. Pidhotovka doktoriv filosofii u haluzi spetsialnoi osvity: suchasni vyklyky ta perspektyvy. *Osoblyha dytyna: navchannia i vykhovannia*. 2025. № 118(2). S. 132-145. <https://doi.org/10.33189/ectu.v118i2.254> (in Ukrainian)
4. Sysoieva S., Reheilo I. Pidhotovka doktoriv filosofii u haluzi osvity: dosvid providnykh universytetiv svitu. *Ridna shkola*. 2016. № 5-6. S. 12-18. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14881/1/S_Sysoieva_NDLOSV_2016.pdf (in Ukrainian)
5. Sokulskyi I., Kot T., Huralska S. Orhanizatsiino-pravovi zasady pidhotovky doktoriv filosofii (PhD) v Ukraini: suchasni vyklyky ta tendentsii. *Visnyk nauky ta osvity*. 2026. №1(43). S. 2748-2762. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2748-2762](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2748-2762) (in Ukrainian)
6. Boichenko M. Research Motivation of PhD Students Under Martial Law: Challenges and Ways of Improvement. *Studies in Comparative Education*. 2023. № 2. P. 5–11. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.2.2022.270856>
7. Castelló M., García-Morante M., Díaz L., Sala-Bubaré A., Weise C. Doctoral trends development in Spain: from academic to professional paths. *Innovations in Education and Teaching International*. 2023. Vol. 60, № 5. P. 736–747. <https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2237958>
8. Garcia-Morante M., Weise C., Diaz Villalba L. K., Castelló M. Strengths and weaknesses of PhD training to develop alternative careers. Insights from PhD holders working beyond academia. *Studies in Graduate and Postdoctoral Education*. 2024. Vol. 16, Issue 3. P. 338-355. <https://doi.org/10.1108/SGPE-12-2023-0115>
9. École de Management Appliqué. PhD en Droit des Affaires. URL: <https://ema.education/en/programmes/phd-en-droit-des-affaires/#:~:text=Course%20Overview.Pre%2Drequisites>
10. Elsey B. Doctoral research training and education: reflections on conceptual backgrounds to supervision practice. *International Journal of Training Research*. 2025. P. 1-16. <https://doi.org/10.1080/14480220.2025.2530526>
11. European University Association. Salzburg principles. Brussels: European University Association, 2005. URL: <https://www.eua.eu/publications/positions/salzburg-2005-conclusions-and-recommendations.html>
12. European University Association. Salzburg II recommendations. Brussels: European University Association, 2010. URL: <https://www.eua.eu/publications/positions/salzburg-ii-recommendations.html>
13. Kovačević M., Bitušiková A., Dagen T. Emergence of current European thinking and policies on doctoral education. *European Journal of Education*. 2022. Vol. 57, № 3. <https://doi.org/10.1111/ejed.12515>

14. Mantai L., Marrone M. Identifying skills, qualifications, and attributes expected to do a PhD. *Studies in Higher Education*. 2022. Vol. 47, № 11. <https://doi.org/10.1080/03075079.2022.2061444>
15. Martin R., Nasir N., Carusi A. Enhancing research culture through PhD training: A systems approach to identifying leverage points for policy formation. *Wellcome Open Research*. 2023. No 8. P. 422. <https://doi.org/10.12688/wellcomeopenres.19567.1>
16. Mejlgaard N., Bloch C., Madsen E. B. Responsible research and innovation in Europe: a cross-country comparative analysis. *Science and Public Policy*. 2019. Vol. 46, № 2. <https://doi.org/10.1093/scipol/scy048>
17. Palacký University Olomouc. PhD in International and European Law. URL: <https://studylaw.upol.cz/study/ph-d-intern-and-europ-law/about-the-programme/>
18. Sant'Anna School of Advanced Studies. PhD in Law. URL: <https://www.santannapisa.it/en/training/phd-law>

/ Матеріал надійшов до редакції: 28.02.2026 р. / Прийнято до друку: 01.04.2026 р. / Опубліковано: 30.04.2026 р. /

This work is licensed under a Creative Commons License Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).